

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: Stereotypie u dítěte s Aspergerovým syndromem

AUTORKA: Lucie Slabihoudková

Autorka se ve své bakalářské práci zabývá tématem stereotypií u dětí s Aspergerovým syndromem. Stereotypie jsou považovány za jeden ze základních znaků poruch autistického spektra, ale mohou souviset i s celou řadou dalších poruch a postižení. Cílem práce bylo zaměřit se na specifické stereotypie dětí s Aspergerovým syndromem, popsat jejich funkci a vývoj. Dá se říci, že toto téma je v současné odborné literatuře reflektované, ale spíše z hlediska výčtu možných stereotypií, které se mohou u jedinců vyskytnout.

Práce splňuje formální náležitosti bakalářské práce, autorka pracuje přiměřeně s jazykem, v práci se nevyskytují větší problémy z hlediska gramatiky. Práce je také přehledně členěna, rozdělena na část teoretickou a empirickou. Určité výhrady mám k výběru literatury, kde některé tituly působí spíše jako "pro doplnění" (např. několik publikací vývojové psychologie) a některé mají spíše charakter "obecně-populárních" zdrojů (doktorka.cz, časopis Miminko).

Teoretická část obsahuje základní uvedení do problematiky Aspergerova syndromu (dále jen AS) a pak se již přesouvá k hlavní části, kterou bezesporu jsou stereotypie, jejich projevy a vývoj. Zde se dozvídáme více o stereotypních činnostech a specifických zájmech, které jsou jedním z charakteristických projevů AS. Autorka se snaží daná specifika vztáhnout a porovnat s běžným vývojem dítěte, uvádí, kdy se s nimi můžeme ve vývoji setkat a v čem jsou stereotypie a zájmy dětí s AS odlišné. Za zajímavou považuji zejména část věnovanou pojmem účinnost a efektivita, jež autorka vztahuje k lidské činnosti, jednání. Zamýšlí se nad tím, že právě podstata problémů spjatých se stereotypním chováním spočívá často v tom, že činnost, kterou dítě vykonává, postrádá tyto charakteristiky. Důležité pak pro dítě je, aby činnost probíhala vždy stejně, ne to aby byla smysluplná. Tedy problémové není sledované jednání, ale fakt, že je často "vytržené z kontextu", neodpovídá situačně a má tendenci se stále dokola opakovat. Škoda jen, že uvedená část práce (konkrétně kapitola 2. 1) není více vnitřně diferencovaná, jelikož některé významné poznatky mohou zůstat čtenářem nepovšimnuty. I v dalších kapitolách se někdy stává, že snaha o to, podat co nejširší obraz předkládané skutečnosti, vyústí spíše do ne úplně přehledné pasáže, v níž se musí čtenář vrátit na začátek, aby zjistil, k čemu se text vztahuje (viz např. kapitola 2. 2).

Empirická část je založena na kvalitativní studii. Autorka si zde vytyčila výzkumné otázky, které se ptají na druhy stereotypů, s kterými se můžeme u jedinců s AS setkat a snaží se postihnout také vývojové hledisko, tedy to, zda a jak se v průběhu času mění. Pro naplnění svých cílů zvolila metodu semistrukturovaných rozhovorů s matkami dětí s AS. Studentka přehledně popisuje, jak výzkum probíhal, s jakými těžkostmi se musela na začátku potýkat. V další části pak prezentuje data, která získala na základě rozhovorů. Při prezentaci využívá vizuálního kódování tak, aby čtenář rychle odlišil, co jsou data a kde začínají analýzy, které provedla. Vytyčila si 4 kategorie, do nichž data třídí a předkládá. Posléze se snaží provést interpretaci dat na pozadí hledání styčných bodů u všech chlapců. Jsem toho názoru, že mohla svá data ještě více vytěžit, konstatování, že stereotypie vyskytující se u chlapců jsou rozmanité a že se setkávají například v tom, že je fascinuje určitý druh točení, považuji za příliš stručné, jakoby se autorka spokojila s tím, že našla "společnou oblast". V diskusi už pak jen konfrontuje svá zjištění s odbornou literaturou a celou práci uzavírá. Ve výzkumné části tedy shledávám nepoměr mezi tím, jak podrobně se studentka na výzkumné šetření připravovala, jak přehledně prezentuje data a tím, jak nakonec rezignuje na hlubší analýzy a stručně zhodnotí výsledky své (bezpochyby náročné) výzkumné práce.

I přes výše uvedené námitky se však domnívám, že práce plně vyhovuje požadavkům kladeným na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě.

Dne 8. 6. 2013

PhDr. Hana Sotáková